

Oksana Dzhus — Ph.D (Pedagogy), Head of the Department of Professional Education and Innovative Technologies at Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine. Author of more than 100 publications: scientific, educational, methodical and non-fiction; co-author of manuals on the history of pedagogy; New Ukrainian School trainer; expert on pedagogical staff certification; the participant of the EU Erasmus + KA2 international project – Building Higher Education Capacity – with a project work titled the Modernization of Pedagogical Higher Education Using Innovative Teaching Tools (MoPED) – No. 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-CBHE-JP; the participant of the Polish-Ukrainian project, New Ukrainian School – 2; the Swiss-Ukrainian project Developing Civic Competences in Ukraine – DOCCU; the Ukrainian-Norwegian-Palestinian project, Developing a Culture of Democracy in Teacher Education in Ukraine, Norway and Palestine (CPEA – LT-2017/10037), and others.

Scientific interests: innovations in education, theory and practice of vocational training of youth in educational institutions of the Ukrainian diaspora; Sophia Rusova's creative heritage, historical and social-pedagogical problems of national schooling, the organization of summer pedagogical practical training and student preparation for it, theory and practice of extracurricular work.

e-mail: dzhus1.oksana@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-9363-689X>

UDC 37.014:377|323.151=161.2) «1900/1930»

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-3-128-136>

ACTUALIZATION FACTORS OF YOUNG PEOPLE'S VOCATIONAL TRAINING IN THE UKRAINIAN DIASPORA ON THE AMERICAN CONTINENT IN THE 1900s - 1930s

We have outlined the reasons for the actualization of young people's vocational training in the conditions of emigration on the American continent of the late XIX – early XX century. We have analyzed the formation and development of the Ukrainian school education as a basis for the vocational training of Ukrainians in the USA, Canada, Brazil and Argentina in the 1900s - 1930s.

It has been emphasized that vocational training was an integral part of the cultural process in the immigrant community, which sought to resist the denationalization and assimilation of the younger generations of Ukrainians. It was found that the motive force in the creation of mother-tongue schooling outside Ukraine was the Ukrainian clergy and teachers, who made considerable efforts to form private elementary (primary) schools and secondary education as a basis for further professional formation of Ukrainians outside their native land. The efforts of the Ukrainian community were directed, first of all, to the establishment of private elementary schools, aimed at giving children the skills of writing and reading in their native language and involving them in native religious and folk traditions, customs and rituals. They were maintained mainly by secular and religious organizations. There appeared schools similar to the local state ones, usually bilingual. It was due to the fact that the governments of the countries where immigrants settled took care of the problems of Ukrainian education. Secondary schooling developed mainly on the initiative of the clergy, and Ukrainian higher education institutions were not established on the American continent until the Second World War.

It has been revealed that the actualization of Ukrainian vocational training in Western countries in the 1900s - 1930s was a complex and multifaceted process closely linked to the socio-

References

- [1] A memorable book. Issued on the occasion of the 40th anniversary of the Ukrainian People's Union / ed. L. Mishuga. Jersey City, New Jersey: An Edition of the Ukrainian People's Union, 1936. 752 p.
- [2] Vasilyk M. Ukrainian settlements in Argentina. Munich, 1982. 147 p.
- [3] Voytsenko O. Chronicles of Ukrainian Life in Canada: at 8 vol. TI Pioneer Day. 1874 - 1918. Winnipeg: the Trizub Publishing Union, 1961. 295 p.
- [4] Dzhus O. First Ukrainian Teachers in North American Communities: Problems of Preparation and Organization of Educational Activity // Vyscha Shkola, Kyiv, 2018. № 10. P. 91-100.
- [5] Dzhus O. The Essence of the Ukrainian Diaspora as a Historical, Ethno-Social Phenomenon and the Subject of Scientific Studies // Scientific Treasury of Donetsk Region Education: Scientific and Methodological Journal. Donetsk. 2018. № 2. P. 100-107.
- [6] Dzhus O. The Role of Ukrainian Women in the Professional Formation of Young People of the Ukrainian Diaspora (Biographical-Personal Discourse) // Scientific Bulletin of NUBIP of Ukraine. Series: Pedagogy, Psychology, Philosophy. 2018. No. 291. P. 87-93.
- [7] Kirilenko O. Ukrainians in America. Vienna: Ukrainian Free Academy of Sciences, 1916. 42 p.
- [8] Marunchak M. History of Ukrainians in Canada. Winnipeg: Ukrainian Free Academy of Sciences in Canada. T. 1. 1991. 464 p.
- [9] Marunchak M. Studies on the History of Canadian Ukrainians: in 6 vols. Winnipeg, 1973 - 1980. Vol. 299 p.
- [10] Prokop D. Ukrainians in Western Canada. On the history of settlement and progress. Edmonton-Winnipeg, 1987. 548 p.
- [11] Ukrainians in the Free World: UPU anniversary book on the occasion of the 60th Anniversary of 1894 - 1954 / Ed. by L. Mishug and A. Dragan. Jersey City: The Liberty Publishing House, 1954. 383 p.
- [12] Zinko V. O. Native school in Brazil (historical and legal essay). Prudentopolis: Apostoles, 1960. 244 p.

Оксана Джус, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри професійної освіти та інноваційних технологій ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», м. Івано-Франківськ, Україна

ЧИННИКИ АКТУАЛІЗАЦІЇ ПРОБЛЕМИ ФАХОВОГО ВИШКОЛУ МОЛОДІ В УКРАЇНСЬКІЙ ДІАСПОРІ НА АМЕРИКАНСЬКОМУ КОНТИНЕНТІ У 1900-Х – 1930-Х РР.

З'ясовано причини та підстави актуалізації професійної підготовки молоді в умовах еміграції на американському континенті кінця XIX – у першій третині XX ст. Проаналізовано становлення і розвиток української шкільно-освітньої справи як підґрунтя фахового вишколу українців у США, Канаді, Бразилії та Аргентині у 1900-х – 1930-х рр.

Наголошено, що професійна підготовка була невід'ємною частиною загальнокультурного процесу в середовищі емігрантів, яке прагнуло протидіяти денационалізації та асиміляції підростаючих поколінь українців. Виявлено, що рушійною силою у створенні рідномовного шкільництва за межами України виступало українське духовенство та вчителство, які доклали чимало зусиль задля формування приватних елементарних (початкових) шкіл та середнього шкільництва як основи подальшого фахового становлення українців за межами рідної землі. Зусилля української спільноти спрямовувалися, насамперед, на формування приватних елементарних шкіл, покликаних дати дітям навички рідного письма й читання, прилучити їх до рідних релігійних і народних традицій, звичаїв і обрядів. Їх утримували переважно світські та релігійні організації. Школи, аналогічні до місцевих державних, як правило двомовні, поставали завдяки увазі до проблем української освіти з боку урядів країн осідку емігрантів; середнє шкільництво розвивалося переважно з ініціативи духовенства, а вищі українські школи до Другої світової війни на американському континенті практично не сформувалися.

Виявлено, що актуалізація українського професійного вишколу у країнах Заходу в 1900-х – 1930-х рр. – складний і багатогранний процес, що тісно пов'язаний із соціально-економічною та освітньою політикою держав, які стали для українців новою батьківщиною,

географією та компактністю їх розселення, зайнятістю в різних галузях економіки, наявністю в середовищі діаспори фахової інтелігенції, її національним освідомленням, станом релігійного життя тощо.

Підсумовано, що усвідомлення тривалості перебування й укорінення в державах у позаукраїнському просторі, творення мережі рідномовного шкільництва стало фундаментом для розбудови українських фахових інституцій чи включення українців наступних хвиль еміграції до професійних закладів у державах їх масового осідку.

Ключові слова: українська еміграція (діаспора); емігранти; професійна (фахова) підготовка; молодь; американський континент.

Оксана Джус, кандидат педагогических наук, доцент, заведующая кафедрой профессионального образования и инновационных технологий ГВУЗ «Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника», г. Ивано-Франковск, Украина

ФАКТОРЫ АКТУАЛИЗАЦИИ ПРОБЛЕМЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ МОЛОДЕЖИ В УКРАИНСКОЙ ДИАСПОРЕ НА АМЕРИКАНСКОМ КОНТИНЕНТЕ В 1900-Х - 1930-Х ГГ.

Вьяснены причины и основания актуализации профессиональной подготовки молодежи в условиях эмиграции на американском континенте конца XIX – первой трети XX вв. Проанализированы становление и развитие украинского школьно-образовательного дела как основа профессиональной подготовки украинцев в США, Канаде, Бразилии и Аргентине в 1900-х – 1930-х гг.

Отмечено, что профессиональная подготовка была неотъемлемой частью общекультурного процесса в среде эмигрантов, который был направлен на противодействие денационализации и ассимиляции подрастающих поколений украинцев. Вьявлено, что движущей силой в создании родноязычного образования за пределами Украины выступало украинское духовенство и учительство, которые приложили немало усилий для формирования частных элементарных (начальных) и средних школ, как основы дальнейшего профессионального становления украинской молодежи за пределами родной земли.

Усилия украинского общества были направлены прежде всего на формирование частных элементарных школ, призванных дать детям навыки родного письма и чтения, приобщить их к родным религиозным и народным традициям, обычаям и обрядам. Их удерживали преимущественно светские и религиозные организации. Школы, аналогичные местным государственным, как правило двуязычные, возникали благодаря вниманию к проблемам украинского образования со стороны правительств стран резиденции эмигрантов; среднее школьное образование развивалось преимущественно по инициативе духовенства, а высшие украинские школы до Второй мировой войны на американском континенте практически не сформировались.

Вьявлено, что актуализация украинской профессиональной подготовки в странах Запада в 1900-х – 1930-х гг. – сложный и многогранный процесс, тесно связанный с социально-экономической и образовательной политикой государств, которые стали для украинцев новой родиной, географией и компактностью их расселения, занятостью в различных отраслях экономики, наличием в среде диаспоры профессиональной интеллигенции, ее национальным осознанием, состоянием религиозной жизни и тому подобное.

Подытожено, что осознание продолжительности пребывания и укоренение в государствах во внеукраинском пространстве, создание сети родноязычных школ стало фундаментом для развития украинских профессиональных институтов или включение украинцев последующих волн эмиграции в профессиональные заведения в государствах их массовой резиденции.

Ключевые слова: украинская эмиграция (диаспора); эмигранты; профессиональная (специальная) подготовка; молодежь; американский континент.